

جنگل

جنگل

جنگل‌های ایران به طور عمده در نواحی شمالی این کشور و جنوب دریای خزر قرار دارند. آب و هوای جنگل‌های ایران معمولاً معتدل و تا حدودی شرجی است. جنگل‌های ایران که تنوع گونه‌های گیاهی و جانوران بسیار متعدد است، از شرق استان اردبیل آغاز می‌شوند و تا استان خراسان شمالی ادامه دارند و در این امتداد، استان‌های گیلان و مازندران را در بر می‌گیرند.

جنگل‌های ایران در مجموع سه میلیون و ۴۰۰ هزار هکتار از کشور را به خود اختصاص داده‌اند که بخش عمده‌ای از آنها در دامنه‌های شمالی کوه‌های البرز و استان‌های ساحلی دریای خزر قرار دارد و در این میان استان گلستان با داشتن حدود ۹۱ هزار و ۸۹۵ هکتار وسعت، یکی از مهم‌ترین و ارزشمندترین جنگل‌های تجاری و صنعتی کشور را در خود جای داده است. به طور کلی، جنگل‌های ایران از نظر مدیریتی به دو گروه جنگل‌های شمالی و جنگل‌های خارج از شمال تقسیم می‌شود:

جنگل‌های شمالی: جنگل‌های شمالی یا جنگل‌های هیرکانی که متعلق به دوران سوم زمین زمین شناسی است، با مساحتی حدود ۱ میلیون و ۸۴ هکتار، قسمت‌های نیمه شمالی البرز از کوه‌های ارسباران و آستارا در استان گیلان و تا گلی داغی را شامل می‌شود. یکی از مهم‌ترین جنگل‌های شمالی، پارک ملی گلستان است که در شرق رشته کوه‌های البرز و در میان شهرستان‌های گنبد کاووس و بجنورد و در سه استان گلستان، خراسان شمالی و سمنان واقع شده است.

گونه‌ها گیاهی و درختان جنگلی: اسپرس بوته‌ای، پامچال، زنبق پروانه‌ای، زعفران، علف پنبه‌ای، فرفیون، گل‌گاوزبان، گل سنبل توسی، لاله سرنگون، درخت آزاد، افرا، انار وحشی، بلند مازو، توسکا، داغداغان، دغدغک،

راش، زبان گنجشک، زربین، سرخدار، شمشاد، شیردار، کلهو، گلابی وحشی، کیکم، نمدار یا زیرفون

گونه های جانوری: آهو، انواع گربه های وحشی، ببر مازندران، بز، پلنگ، تشی، خرس قهوه ای، روباه، شوکا، سنجاب، سمور، غزال، کل، گراز، گرگ، قوچ، لاک پشت خزری، لاک پشت افغانی، مرال، میش، مار گرز، مار جعفری، مار افعی قفقازی، کفچه مار، مار کبری، تیرمار، مار آلسر، یله مار، مارآبی، مار چلیپر، مار قیطانی، لوس مار، مار درفشی، مار گرگی، مارمولک لاسرتا، مارمولک اسکینگ، مارمولک آگاماهاای قفقازی، بزمچه خزری.

گونه های پرندگان: ابیا، بالابان، بلبل، بلدرچین، تیهو، توکای باغی، جغد، دارکوب سیاه، دال شیا، دال، دم سرخ، زرده پره، زنبورک، زنگوله بال، سارگپه پابلند، سهره، سکا، عقاب طلایی، عقاب شاهی، عقاب دریایی دم سفید، قرقی، کبک، کوکر سینه سیاه، مگس گیر، هما.

جنگل های ارسباران

جنگل های ارسباران با وسعت حدود ۱۶۴ هزار هکتار، در شمالی ترین قسمت آذربایجان شرقی و در محدوده کوه های قره داغ و رودخانه ارس واقع شده است. این منطقه جنگلی از شمال با رود مرزی ارس، از شرق با استان اردبیل، از جنوب با هریس و از غرب با مرند و جلغا همسایه است.

جنگل های ارسباران، از انبوه ترین جنگل های ایران و از نوع جنگل های شمالی یعنی جنگل های هیرکانی به شمار می رود. این منطقه علاوه بر داشتن طبیعت منحصر به فرد و دامنه های ییلاقی بکر، یکی از کانون های مهم آثار باستانی و گردشگری ایران محسوب می شود و همین ویژگی های خاص زیست محیطی، باعث شد تا در سال ۱۹۷۶ میلادی، ارسباران در شمار اندوختگاه های زیست یونسکو، مورد حمایت جهانی قرار گرفته و از حدود ۳۰ سال پیش به عنوان منطقه شکار ممنوع و حفاظت شده، مورد توجه قرار گیرد

پوشش گیاهی و درختی: آلاله، پامچال، نعنا عیان، درخت آوری، آردوج، آلبالو، آلوچه، ارسل، افرا، انار وحشی، اوجا، بارانک، بلوط اوری، بلوط سفید، بنه، تیس، چنار، داغداغان، راش، زبان گنجشکی، زرشک، زغال اخته، زالزالک، سرخدار، سماق، عاق، کیکم، گیلاس وحشی، ملچ، ون، هفت کول

گونه جانوری: بز، پازن، تشی، پلنگ ایرانی، خارپشت اروپایی، خرس قهوه ای، خرگوش، روباه، سمور سنگی، شوکا، گراز، گرگ، گربه وحشی، لاسترمای دشتی پشت مشبک، مارال، یله مار، تیرک مار، مار قیطانی، مارمولک چشم ماری .

گونه پرندگان: دراج، سیاه خروس قفقازی، قرقاول ارسبارانی، عقاب، کبک دری، کبک چیل
آبزیان رودخانه های این منطقه: اسبله، زردک، سیاه ماهی، کپور نقره ای، گامبوزیا، سوف، سگ ماهی جویباری

جنگل های خارج از شمال: این جنگل ها در دو منطقه خشک و نیمه خشک پراکنده شده اند

منطقه جنگلی خشک

جنگل های منطقه خشک به دو ناحیه ایرانی- تورانی و خلیجی- عمانی تقسیم می شود. ناحیه جنگلی ایرانی- تورانی پهناورترین ناحیه جنگلی ایران است، که دامنه های جنوبی البرز، شمال شرقی، شرق، قسمتی از جنوب شرقی و مناطق مرکزی را شامل می شود.

گونه های گیاهی و درختی: بادام کوهی، پسته وحشی، زالزالک، گلابی و بوته های چون اسپرس، بومادران، زیره، جو وحشی، چاودار کوهی، چلیپو، درمنه، شکر تیغال، شیرین بیان، شنبلیله، سریش، علف باغ، علف پشمکی، علف شور و گون.

گونه های جانوری: آهو، بز، پلنگ ایرانی، روباه، خرگوش، خوک وحشی، سوسمار، شغال، کفتار، کل، گرگ، گراز، گورخر ایرانی، مار، یوزپلنگ.

گونه های پرندگان: انواع گنجشک، شاهین، سینه سیاه، قوش، کبک، کبوتر وحشی، کلاغ، قرقره، مرغابی، غاز.

منطقه جنگلی نیمه خشک

جنگل های مناطق نیمه خشک که بیشتر در بستر و مجاور آب رودها و آبراهه ها قرار دارند، از کوه های زاگرس در سردشت آذربایجان غربی شروع شده و تا کازرون فارس ادامه می یابد. این جنگل در واقع قسمت هایی از استان آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه، ایلام، لرستان، چهارمحال بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد، فارس، خوزستان و نیز ارتفاعات جنوبی البرز را در بر می گیرد که گاه به صورت جنگل انبوه و گاهی به جای جنگل، بوته زارهایی با درختچه ها و بوته های گوناگون با مراتع خشک دیده می شود.

گونه های گیاهی و درختان جنگلی: ارس، ارغوان، بادام، بلوط، بنه، بید، توت، چنار، سفیدار، سنجد، صنوبر، کیکم، گلابی.

گونه های جانوری: بز، پلنگ ایران، تشی هندی، راسو، روباه، رودک- از خانواده راسوها، خرس قهوه ای، خرگوش

وحشی، جربیل هندی، جربیل ایرانی، سمور، سنجاب ایرانی، شغال، شنگ- از خانواده راسوها، انواع عقاب ها، قوچ و میش، کرکس، کل، گربه وحشی سیاه گوش، گربه جنگلی، گرگ، گراز، لاک پشت مهمیزدار، مارمولک آگامای قفقازی، مارمولک اریتروگاستر، مار کبری، افعی شاخدار، مار جعفری، گرزه مار، یله مار، طلحه مار، تیرمار، افعی پلنگی، کور مار شنی، مار آتشی، مار کوتوله، مار گرگی، مار آبی، موش خانگی، موش جنگلی، موش درختی

گونه های پرندگان: پیغو، دارکوب سر سرخ، دال، دال سیاه، دلیجه، دلیجه کوچک، زرده پره خاکستری، چرخ ریسک سرسیاه، سارگپه، سارگپه پا بلند، سسک چشم سفید، سنگ چشم پیشانی سفید، سهره پیشانی سفید، شاهین، گنجشک گلو زرد، گنجشک برفی، قرقی، عقاب طلایی، عقاب دو برادر، عقاب تالابی، کرکس، کلاغ جی جاق، کلاغ نوک سرخ، کلاغ نوک زرد، کلاغ زاغی، هما